

# СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗІВ В З'ЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.



ТРИ ЦЕНТИ. РІК ХІІ. Ч. 238. Джерзі Сіті, Н. Дж., п'ятниця, 13 жовтня 1933.

VOL. XII. No. 238. Jersey City, N. J., Friday, October 13, 1933.

THREE CENTS.

## УРЯД ПРОБУЄ ПОКІНЧИТИ СТАЛЕВИЙ СТРАЙК

ВАШИНГТОН. — Краєва Робітнич Рада віднеслася до страйкуючих сталевих робітників із заклинком предложити Раді свої домагання до фабрикантів та, здавшись на її рішення, вернуться до праці.

Рада постановила розслідувати скаргу майнерів з Кентокі, що підприємці виклинули їх з роботи, як вони приступили до Федерації Праці.

Департамент праці каже, що він подогодив ціду низку страйків, у яких були замішані 14,000 робітників.

## БОРІТЬСЯ ЗА „НОВИЙ ПРОВІД” У ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ.

ВАШИНГТОН. — Американська Федерація Праці розглядала на своїй конвенції питання зміни проводу. Постановлено бую ввесення, щоби з огляду на назрівання переїзні справи допустити „нову кров” до уряду та збільшити виконавчий комітет.

Проти цього виступали багато бесідників, які доказували, що Американська Федерація Праці веде справно свою роботу за останніх 30 літ свого існування, а коли урядові Федерації Праці треба більшого тіла для вирішення надзвичайних справ, то уряд може покласти на це голови великих юній. Підчас дебати прийшло було до гарячої перепалки між Лусом, головою майнерської юнії, та Тобином, головою юнії вівників, і дискусія мало не перейшла в кулачну розправу. Остачною конвенція постановила зшити все по старому.

Конвенція постановила теж продовжувати свою політику за 6-годинний день праці та 5-денний тиждень без зменшення заплати. Конвенція заявила за 34 години праці на тиждень для урядових робітників.

## АВТОМОБІЛЕВІ РОБІТНИКИ ГОДЯТЬСЯ НА СПІЛЬНУ РАДУ З ПІДПРИЄМЦЯМИ.

ДІТРОЙТ (Мішген). — Крайслерова Корпорація каже, що її 28,000 робітників згодилися на встановлення спільної ради робітників і підприємства для розгляду всіх питань щодо умов праці і заплати.

Фабрики підприємства будуть поділені на дистрикти. Робітники в кожному дистрикті виберуть собі представників, які будуть заступати їх на спільній раді. У раді представники робітників матимуть свій самий голос, як представники підприємства.

## З УПАДКОМ ПРОГІБІЩ.

ВАШИНГТОН. — З відлякуванням прогібіїщі будуть скасовані автоматично деякі податки. Заки збереться конгрес, справно заведення нових тимчасових правил займеться президент.

Рада контролю над продажою алкогольних напівків у стейті Нью Йорк зарядила, щоби всі торгові напиктахи предложили урядові відписки своїх пацієв.

## СОЦІАЛІСТ ЗАПОВІДАЄ ФАШИЗМ В АМЕРИЦІ.

ШКАГО. — У своїй промові до студентів шікагоського університету соціалістичний провідник Норман Томас прокував, що в Америці повстане незадогоду фашизм, якщо умові й фізичні робітники не задучаться в одну могутю економічну й політичну організацію.

## ЗАНАДТО ВИСОКІ ПЛАТНІ?

ВАШИНГТОН. — Урядники „Найри” стали розслідувати, чи не зависокі платні побирають ці діти, які грають у фільмових представленнях. „Найри” буде теж розглядати платню фільмових директорів, з котрих деякі беруть 5 і 6 разів стільки, як президент Злучених Держав.

## ЛІКІВ БЕЗ МІРИ, АЛЕ ВИЛКУВАННЯ НЕМА.

ШКАГО. — На річних зборах Американської Колегії Лікарів-Операторів предложено звіт, що за останній рік оголошено 16,608 нових спосібів ліостаній рака. Разом усіх спосібів записано 24,449. Не ченя рака. Разом усіх спосібів записано 24,449. Не ченя рака. Разом усіх спосібів записано 24,449.

## ХОРВАТИ ЗА ПОВНУ САМОСТІЙНІСТЬ ХОРВАТІЙ.

ВАШИНГТОН. — Хорватська Національна Рада Північної Америки предложила в імені Американців хорватського походження президентові Рузвельтові й департаментові стейту меморіал у яким домагається повної самостійності Хорватії від Сербії.

## БОРІТЬСЯ ПРОТИ „АСЕКУРАЦІЙНОГО РЕКЕТУ”.

НЮ ЙОРК. — На розправі проти асекураційних рекетів один свідок заявив, щоби обіцяно 50 доларів, обездобаченої рекетерами, йому обіцяно 50 доларів. Два інші вівники дістали по 60 доларів.

Свідок заявив, що він лишився в шаці, бо провідник шаки грозив йому вбивством, якби він пробував покинути „роботу”.

## СУДЯТЬ АСЕКУРАЦІЙНИХ РЕКЕТІВ.

Перед судом у дільничі Бронкс у Нью Йорку стає шайка рекетів, які задумали робити гроші при помочі асекурації. Обездобували вони життя рижих людей в асекураційних компаніях, убивали людей у рижій спосіб, а описіа колектували асекурацію. На суді виступав свідком один шофер, котрий дістав від шайки 20 доларів за те, що він переїде авто обездобаченого ним чоловіка. Шофер обіцяв зробити „дажо”, але потім згодився з прокуратором розкрити все на суді.

## ДІЛЯТЬСЯ ЖИДАМИ.

Міжнародна Ліга проти антисемітизму вислала до Союзу Націй письмо, в якому звертає увагу жевевських чинників, що завеликий наплив жидівських емігрантів з Німеччини, спрямований досі тільки до двох або трох держав, може викликати ненависть до чужинців у тих державах. Тому було б вказаним, щоби Союз Націй зробив заходи, щоби поділяти рівномірно жидівських утківачів поміж усі держави, що є членами Союзу Націй.

## ВИПОВІДЖЕННЯ ВІЙНИ ПИ-НІ ПЕРЕСТАЛИ.

Лондонський „Нюз Кронікл” помістив статтю про зброєння Німеччини. Між іншим сказав так: „Ніхто не сумнівається, що Німеччина горливо збробється. Знанні німеческих відомостей не одозвіліли лише в цьому, як скоро збробиться Німеччина. У Франції згодують, що за 4 до 5 літ Німеччина збудує артилерію, злітну до нападку. Та сучасну зброю зброєння Німеччини Франція не боїться. Більше боїться летунського нападку Франція твердить, що за рік нападів за півтора року німеческе летунство буде так сильне, що зможе успішно настати на корторгонебуд сусіля. Відомий французький факховець подав логисувачеві „Н. К.” свою розмову з німеческим старшиною в Женеві. Старшина той сказав: „Формальне виконання війни нині перестаріло. Хто перший завласть воєриво рішучий удар, той виграє війну”.

## ШІСТЬ ТИСЯЧ ПРОФЕСОРІВ БЕЗ ПОСАД.

Букарештський денник „Курентул” подає уступний статті, що в Румунії, крім 7,000 безробітних учителів, є поперек 6,000 іспитованих професорів середніх шкіл без посад. Деякотрі з них більше як 10 літ шукають даремно кавалка хліба.

## ВЕЛИЧІЗНА СТАТУЯ ХРИСТА.

На узбічях Монтблону біля Шамоні на висоті 1,500 метрів над рівнем моря будуть гігантичну статую Христа — „Князя світа”. Статуя буде висока 30 м. і буде видна з віддалених вершків. Автором проекту статуї є різьбар Сера.

## ЗА ШПОНАЖУ.

У Ковні судили буюшого службовця польського консуляту в Ризі, Хмелевського, обвинуваченого в цьому, що займався шпонажею на терені Литви. Дістав він півсотма року тюрми. Хмелевський боронився тим, що йому, мовляв, підкинули шпійонський матеріал.

## „НОВИЙ ЧАС” ЗАБОРОНЕНИЙ У РУМУНІИ.

Розпорядком з 5. вересня 1933 Дирекція Преси й Пропаганди при міністерстві закордонних справ у Букарешті заборонила прихід і розповсюдження львівського денника „Новий Час”. Це сталося певно на якийсь донос.

## ВІТІВСЬКА САМОВОЛЯ.

В селі Рокітні, повіт Львів, є вїтом Білхарський, знаний з того, що велить громадянам задурно на себе робити, а як того його не слухає, того шиканує і нищить матеріально. Одною з його жертв став Юрко Винарик, якому вїт переказав другою особою прийти до роботи. Коли Винарик не прийшов, Білхарський наложив на нього грошеву кару 30 zł. За порадом львівської Народної Організації селянин вніс письменний протест до староства, очевидно шляхом громадського уряду, однак Білхарський недопустив протесту до староства і почав фантувати Винарика, забираючи йому коняк і інші річі. Справно знову посла Хруцький і наслідком його інтервенції староства визначив скривдженню послухання, якого ввіселі покищо не відомий.

## ПІД ЗАМІТОМ ВИБИВАННЯ ШИВ.

У жидівських хатах у Синеїдській Вижині і Корчній поліція арештувала 10 молодих Українців. Їх відставили до розпорядження прокуратора в Стрию. Староста Гармата наказав на кошт громади Синеїдської Вижки вставити вибиті шиви та вдержувати постійну варту, що виконувала би службу вночі.

## АРЕШТУВАЛИ СЕКРЕТАРЯ СУДУ.

У Львові арештувала поліція, на приказ прокуратора, Василя Шавалюка, старшого секретаря окружного суду у Львові, якого недавно перенесли на смертну. Замікнували йому, що за свого урядування заарештувала 10 тисяч zł. Шавалюка мали іменувати коморником, та тепер це іменування відкидали.

## ПРОТИ РУСИФІКАЦІЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

З нагоди свята в Почаївській Лаврі відбулася демонстрація православною населення Волні проти русифікаційної політики православної церкви. Коли після процесії мікрополит Дюонвіч мав вернуться до палати в Лаврі, крба розвинула 50 транспортивів з українськими барвами з написаннями проти русифікації православної церкви. Демонстрація домагається української мови в церкві, іменування українських єпископів, відрусифікування церкви і т. д.

## ПОЖЕЖА ФІЛЬВАРКУ В ДЕЛІВІ.

На фільварку в Деліві, 6-я Галича вибухла шість диями велика пожежа. Жертвою воно впадо впадо в штирзах, господарських будинків і рільничне приладдя. Шкоди є великі, однак покищо не устійнені. Вогонь повстав підчас молочення збірка паровою машиною. Скри, що вилетіли з машини, впади й запалили солому, а з черги знову перекинулася пожежа на господарських будинках.

## БАНДИТИЗМ НА СЕЛІ.

До хати Степана Гарбця, заможного господаря в Підгірних, пов. Бібрка, добіглися вночі три замасковані бандили і, стероризувавши Гарбця та його жінку вожми, забрали готівку 1,000 zł та різні річі. Поліція слідств за грабниками.

## НОВИЙ ЗАСУД ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО У. В. О.

БЕРЕЖАНИ (Західна Україна). — Дня 1 квітня внівис хтось на дверях заможного господаря, Василя Самборського в Дичках, рогатинського повіту, анонімний афіш, що звивав його під загрозою кари, а саме вогню, знищення або смерті від кулі, зложити квоту 10 золотих на політичних вівнів на адресу „Народньої Справи”. Самборський передав афіш вїтові, а цей — поліції.

Нічо на 17 квітня внівисено на церковному парку в Дичках два письма: один афіш, друкований рукою, на котрому було написано так: „Позір! Український Народе! Тепер приходить воскресення цілої української держави. Тільки, народе, молися за шановного лана полковника Коновальця й Адольфа Гіллера, котрий стареться звизолити Україну. Коновалець і Гіллер нехай живіть! Честь і слава тим героям!” Разом з тим розлітено летучку Організації Українських Націоналістів (О.У.Н.), що починалася словами: „Український Народе! Твоє славне минуле”.

На підставі конфіденційних розшуків поліція перевела трус у Василя Сташкова й Осипа Кулиничу, а знайшовши в них подібний папір і олівєнь, арештувала їх, хоч вони не призналися до вичну.

Прокуратор обжалував їх у Великодні до молітви за діяльність проти О.У.Н. накликування до збройної революції проти польської держави та в злочині змушування під загрозою насильства Василя Самборського розпоряджатися його майном.

Розправа відбулася перед судом присяжних в окружнім суді в Бережанах. Кожного з підсудних засуджено на 2 роки тюрми.

## НАГЛИЙ СУД У ЛЬВОВІ.

ЛьВІВ (Західна Україна). — Судитимуть монтера Меде з Калуша за намагання вбивство поліційного агента Тендья. „Век Нови” твердить, що Меде є членом О. У. Н. і відповідатиме за свій учинок перед наглим судом.

## ДАЛЬШІ РЕВІЗІЙ І АРЕШТУВАННЯ.

ЛьВІВ — З Бережанщини, Золочівщини, Чортківщини і Луччинні доносять, що там переведено в повітових містах і по селах ціду низку нових арештів української молоді й селян. Арештують теж шкільну молодь.

## ПРОТИ ПРОТИНІМЕЦЬКОГО БЛЬОКУ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Англійський представник викликав велике здивування своєю рішучою постановою проти Німеччини в справі зброєння, бо ця постава була ще гостріша від французької. Справу обхвищив тільки Нормен Девіс, представник Злучених Держав, який заявився проти обданого фронту проти Німеччини.

## АНГЛІЯ — ФІНАНСОВИЙ ПОТЕНТАТ.

СЕРІНГ АЙВС (Англія). — Волтер Ронсімен, президент Торговельної Ради, твердить, що Англія здобула собі тепер у світі те саме передове фінансове становище, яке мала до світового вівни.

## НАСЛІДСТВО РУЗВЕЛТА.

ПАРІЖ (Франція). Французький премієр ратує французький бюджет на спосіб президента Рузвельта і його „Н. Р. А.” Головну увагу кладе на публічні будови.

## НАПРУЖЕННЯ МІЖ ЯПОНИЕЮ І СССР ЗРОСТАЄ.

ТОКІО (Японія). — В японських військових колах рахуються з тим, що війна між Японією і СССР неминуча. Оголошено чотири нові обвинувачення Москви проти Японії. Японці вважують те обвинувачення провокацією з боку совітів.

## СОВІТИ ВІДРОЖУЮТЬСЯ.

МОСКВА (СССР). — Совітські часописні підкреслюють, що совіти будуть змушені стати в обороні своїх прав у Манджурії, нарушених Японією. Вони обжалують Японію за арешт совітських високих урядовців.

## БЕЛЬГІЯ ФОРТИФІКУЄТЬСЯ.

БРУКСЕЛЯ (Бельгія). — Міністерський кабінет і король дали згоду на те, щоби призначити \$157,000,000 на фортифікацію бельгійської границі від Німеччини. В плані не згадують ніде Німеччини, але кождий знає, що це є охорона перед нею. В той спосіб Бельгія буде далеко краще охоронена, ніж була в 1914 р.

## ЗАДІВЛЯЄТЬСЯ ОПТИМІСТИЧНО НА АМЕРИКУ.

ЛОНДОН (Англія). — Ленард Рід, фінансовий редактор „Ди Дейлі Телєграф”, твердить, що президент Рузвельт виваює уже з успіхом третю спосіб програми відбудоування краю. Він заповідає інфляцію в Америці й кращі часи.

## АРАБИ ПРОТИ ЖИДІВ.

ЕРУСАЛІМ (Палестина). — Жиди вобуюють кожної хвилі арабського протжидівського погрому. Араби є проти того, щоби Жиди захоплювали землю.



**"СВОБОДА" (LIBERTY)**  
FOUNDED 1893  
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays,  
at 3183 Grand Street, Jersey City, N. J.  
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.  
Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.  
on March 30, 1914, under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103  
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Позакожно число три центи.	
One year	\$ 7.00	На рік	\$ 7.00
Six months	\$ 3.75	На пів року	\$ 3.75
Three months	\$ 2.00	На три місяці	\$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:	\$10.00	В Джерсі Сіті і Заграницю:	\$10.00
One year	\$ 12.00	На рік	\$ 12.00
Six months	\$ 6.50	На пів року	\$ 6.50
Three months	\$ 3.75	На три місяці	\$ 3.75

За оголошення редакції не відповідає.  
За кожен зміну адреси платиться 10 центів.  
Тел. „Свобода“: Montgomery 5-0498. Тел. У. Н. Союз: Montgomery 5-1838.  
Адреса: „СВОБОДА“, P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

## УКРАЇНСЬКЕ СТУДЕНТСТВО І МІЖНАРОДНІ СТУДЕНТСЬКІ ЗІЗДИ.

Як кожного року, так і цього відбулися в часі вакацій кілька міжнародних студентських зїздів. Українське студентство протягом уже кількох років літ веде боротьбу за те, щоби добути собі рівноправні права з іншими націями і без сумніву, не зважаючи на всі можливі перепони, які доводяться йому стрічати на кожному кроці зі сторони наших ворогів може почитувати великими успіхами. Під цю пору українське студентство не лише учує виступає в міжнародному студентському житті, як рівноправний самостійний член, але як якийсь видатний виступає в тому житті немаю ролю. Є це майже одиниць форум, де можна легально і офіційно видвигати українську справу. А що це середовище, в якому працює українське студентство, в недалекому часі може бути рішачим чинником світової політики, то ясно, що праця та важка. Попри послідовну її систематичну працю, яку ведемо кожночно, використовуючи кожен нагоду, одною з найважливіших діяльностей цієї роботи є щорічні зїзди, у яких беруть участь не лише студенти, але чимало різних візанських європейських суспільних діячів, політиків та журналістів. Цей рік визначався особливо великою рухливістю українського студентства на міжнародному студентському полі. Центральний Союз Українського Студентства (ЦЕСУС), який правдою виступає у міжнародних студентських організаціях українське студентство усіх європейських територій, в часі цьогорічних ферій взяв активну участь у трох міжнародних студентських конгресах. В першу чергу варто згадати Міжнародний Студентський Конгрес у Софії, який відбувся з кінцем червня. Це перший його конгрес, де зіхалося студентство всіх народів, які не погоджуються з сучасним політичним станом та борються за його зміну. На конгресі були представлені Україна, Німці, Італія, Болгарія, Алябандія, Македонія, Хорватія, Мадарія, Злучені Держави та Голандія. Завданням

образом тих ідей і політичних тенденцій, які нуртують серед поодиноких націй. Українці майже чимало труди зі своїми сусідами. Москва, яким не вдалося, не зважаючи на всі нахабні зусилля, освітнати пруду заступництва діюго Руд. Союзу, бож українське студентство є заступлене ЦЕСУСом, перестали бути членом СІЕ. Як польські протукрунські заходи кінчаються на о. правдуваннях та протестах, а цього року зложеним зявни пр. виступає, бо мовляв, СІЕ припинилося бо поширює міжнародні вороже Конгрес, який мав дуже офіційний і діловий характер був відкритий в салі народи Дожів. Італійського короля заступав князь Генуї, уряд — міністер освіти Рокко, який перший привів зїзд. В часі конгресу була студентська пресова конференція, на якій українська делегація виступала зі спеціальним рефератом про українську студентську пресу та умовин, серед яких вона розвивається. В часі конгресу вшановано також пресову виставу, на якій український навілов був одним з найкращих. Конгресом цікався протимого часу італійська преса, реферувачі надібно перегляд. Особливо увага була присвячена українським виступам. В часі конгресу українська делегація роздала чимало пропагандивної літератури ріжними мовами, а між іншим закликав українського студентства в справі останніх подій на українських землях.

З початком вересня відбувся в Турині Міжнародний Студентський Спортовий Олімпіада, в якій з України, на жаль, через папшотрові і фінансові труднощі ніхто не взяв участь. Безперечно виступ у такій імпресії під власним іменем і прапором був би дуже бажаним, а і ознами України були би певно одні з перших.

Варта згадати, що в часі вакацій відбувся також конгрес католицької студентської молоді в Люксембургу, на якому українське католицьке студентство було заступлене нашими студентами з Бельгії. Дивиним однак є, що в загально-студентському „annuaire“, який появляється щороку, українські католицькі студенти виступають лише під знаком „Polone“.

Як бачимо, хоч серед тяж-

ких обставин приходиться жити і працювати українському студентству, розкісномо по шлому світу, то встаки воно не занебезує ні одної можливості, щоби допомогти українській справі. А це, що Україна добула собі право громадянства в світовій опії, треба завдячувати теж у величній мірі її невтомній праці наших студентів:

## ЧЕСНІСТЬ І ЧЕСНІСТЬ З РОЗСУДКОМ

Чесність є велика прикраса людського характеру. Грецькі та римські письменники, коли описують життя великих державних мужів, то всіх прикрас тих мужів ставлять на першій місці чесність.

І в нас, коли мова про народних провідників, завжди видивляється, що треба нам чесних людей у проводі. Навіть розумний бізнесмен пам'ятає на те, що „чесність є найліпша політика“, бо знає, що без неї не може вкертатися довгий час навіть і бізнесове підприємство. А як в приватному так і в публічному та бізнесовому житті далі ще рахуються з тим, що хто стратив чесне ім'я, той уже не має нічого іншого до страчення.

Та хоч яке велике значіння чесності, сама вона нічого не окупає. Те, що хтось є чесним бізнесменом, не є ще ніяким досвідом. Це ще не гарантує успіху. Попри чесність бізнесмен мусить виказати ще інші кваліфікації, щоби притягнути до себе публіку і мати змогу конкурувати з іншими бізнесменами.

До чесності треба ще розсудку: в бізнесі й в громадській життю. Чесність без розсудку де котел без пари. Чесність вибивається тоді, коли людина вміє розумно думати, передавати майбутню, коли вміє висіхнувати обставини і виявляти здібності в практичній, конструктивній роботі.

Чесна людина доходить до значіння тоді, коли постійно

## ДОВКОЛА НОВОЇ СВІТОВОЇ ЗАВЕРУХИ

Світ опинився в дивині положенню. Чим більше говорять про замирення світа і чим більше чути про нові договори проти війни, тим більше відчувається небезпека нової війни. Це дається завважити особливо тепер, коли мова про конференцію світового роззброєння.

Коли читати часописи, то здається, що причини теперішнього неспокою в Європі є Гітлер. Його протиджидська акція довела до того, що тепер та велика частина світової преси, яка є в жидівських руках, представляє Німеччину Гітлера як властиву загрозу спокою Європи. Без сумніву, що Гітлер завинив тому. Він то в своїх промовах, які дуже часто нагадують своїм стилем бущого німецького кайзера, хоч заявляється проти війни, поберується зарозом і шаблею. І тому з парад націй, які мають більш спортову-маніфестаційний характер, протинімецька пропаганда робить військову справу чи маневри, а з німецьких шкід, а то й церков, установи воєнного погівлята.

Про півдні Гітлерові йде про те, щоби Німеччину піднести до давньої сили, навіть і під військовим оглядом. І він має слушність, коли думає, що Німеччина звільниться з верзайських кайдан тоді, коли стане сильною.

Та напруженість в Європі походить з чого іншого. Великі держави, особливо Франція, говорять про роззброєння, а на ділі не думають роззброюватися. Французький прем'єр виразно заповідає, що Франція не зрезигнує навіть з одного кріса. Ось у тім і сук. Від Німеччини вимагають, щоби вона залишила свої діла на 4 роки в тій самій воєнній силі, яку їй дозволено мати Верзайським договором. А самі не хочуть додержати того, до чого теж зобов'язані тим самим договором. Бож Франція і інші держави були зобов'язані зменшити свої воєнні сили відповідно до сил Німеччини, або згодитися на те, щоби Німеччина могла зробиється так, як і інші.

Франція певна, що Німеччина піде на неї знову війною. Вона навіть бажала собі, щоби той новий конфлікт вибух тепер, коли вона військово сильна, а Німеччина слаба. І тому вона, хоч говорить про замирення, наділа сама прокує війну. І не Гітлер є сьогодні загрозою миру, а Франція. Гітлер чи сить на нову війну, але не тепер. Він жеде того часу, коли в Європі буде 250,000,000 Німців і коли Німці, як об'єднана й дисциплінована сила, зможуть знову стати до боротьби „за місце під сонцем“ навіть проти цілого світа.

Магда не думає. Та він знав, що як чого не нема, то воно не доказ, що воно не буде, бо воно не може прийти. Пару днів було замало, щоби вже як так осміялися. На додаву Остап не так того боявся, що лиц Цигана полюбить дівчинку. З залюбленим Циганом це можна би дати собі раду, як би того Цигана не любила людина. Небезпека була би тільки тоді, як би до Цигана стало вхопити серце дівчини. Тоді, очевидно, дівчина пропала би для Остапа. Такої, що любить Цигана, він не вваж би. Циган мусив би думкувати, що серце дівчини в його руках. Се могло би його осміяти. Знаючи, що Циганові дівчині не дадуть, він викрав би її. Задурманена дівчина може й сама втекла би з ним!

Видкопи петруга зів Цигана. Остап тій петругів Магда вже не приносить. Ходив дади ла рибу, та як спіймав, та зараз а їсть розкладав вогонь, рибу елік і сам зїв.

Тиждень минав скоро, як з батога три. Короткий то був час, та теж тиждень дуже багато пережив в хаті Трушків. Прийшла неслід Трушків, його жінка і чоловік знову пішли до церкви. Циган знов за ним, та по дорозі зловив Остап і ніні пішов до ліса на рибу. Малий пастух підігав худобу на пасовиско. В хаті лишилася Магда сама одна, бо й Дорка вишла. Побіг-

ла дала в село, кажучи, Магда, що зараз приїде.

Гнат Гребенник, що до церкви спізнився, бо прийшов тоді, коли світлиць вже голосив „Со страхом божим і з вірою приступіте“, підійшов до Трушкова, спінув його за рукав і вийшов з церкви. Для Трушкова був се знак, що Гребенник хоче сказати йому щось важке. Трушків перехрестився і також вийшов.

— Чи ви вашого Цигана Юана вислали куди? — спитав Гребенник Трушкова.

— Я? Йона? Він ішов за нами до церкви. Як нема його в церкві, то буде на приватирі.

— То ви його нікуди не вислали на коні?

— Ні! Він ішов сюди, мої коні на тоці.

— І той буланій, на котрім Циган веє задив?

— І той. Й коней ніні не казав гнати на пасовиско. Всі лишилися на тоці.

— Чи ви в хаті лишили коня?

— В хаті лишилася Магда і Дорка.

— Я Дорку бачив, як виходила до хати вдові Пилипички. Отже в хаті була тільки ваша дорка... сама, саміська.

— Сама, саміська! — Гребенник повторив.

— Тс що з того? Не зїсть її ніхто!

— Не знаю, що се могло бути, — сказав Гребенник, розкладаючи руками. — Коли я переходив попри кузню, то

## АЛЬБОМ УКРАЇНСЬКИХ ВИШІВОК

ЩО ОБНІМАЄ 12 КОЛЬОРОВИХ ТАБЛИЦЬ ІЮВЕРХ 120 НАЛІВАБІГЛИВШИХ УЗОРІВ З ВЕЛИКОЇ УКРАЇНИ, ГАЛИЧИНІ І БУКОВИНИ.

Видання кооператив „Українське Народне Мистецтво“ у Львові, в містечкській обгортці артиста М. Сутювача.

Ціна \$1.10.  
Замовляти: СВОБОДА, Jersey City, N. J.

## ВОВКА ТЯГНЕ ДО ЛІСА.

(Оповідання).

— Кождий Циган є конокрадом, — тягнув дала парубок. — Нашому Циганові аж іскри сипляться з очей, коли позирає на вашого буланого. Відкопи він його усмирив, та буланій найбільшій шав кінць.

— Як пропадає мій кінць і мій Циган, то зараз будемо знати, хто вкрав. Тоді зловив скорпі спіймаючи. Вкравлений кінць пропадає звичайно тоді, коли не знати, хто конокрад.

— Коби то лише кінць був у такій небезпеці! — парубок тягнув дала. — Циган і дитину любить вкрати.

— У мене малої дитини нема.

— Він дуже ласим оком позирає на вашу дошку.

Трушків розмовляв і каже: — Не дивуюся, що парубки нашого села недобрим духом дитуща на кожного сторонського парубка. Все гадають, що він знід їз носів побираєє всі дівчата. Йоган на Магду й не дивляться.

Магда справді не була Циганові в голові. Як би він полюбив на неї, то кождо, від роботи вільну хвилину використував би на те, щоби бути кождо дівчині. Бодая на те, щоби поглядати на неї. Та Циган увесь свій вільний час спі-

ла дади в село, кажучи, Магда, що зараз приїде.

Гнат Гребенник, що до церкви спізнився, бо прийшов тоді, коли світлиць вже голосив „Со страхом божим і з вірою приступіте“, підійшов до Трушкова, спінув його за рукав і вийшов з церкви. Для Трушкова був се знак, що Гребенник хоче сказати йому щось важке. Трушків перехрестився і також вийшов.

— Чи ви вашого Цигана Юана вислали куди? — спитав Гребенник Трушкова.

— Я? Йона? Він ішов за нами до церкви. Як нема його в церкві, то буде на приватирі.

— То ви його нікуди не вислали на коні?

— Ні! Він ішов сюди, мої коні на тоці.

— І той буланій, на котрім Циган веє задив?

— І той. Й коней ніні не казав гнати на пасовиско. Всі лишилися на тоці.

— Чи ви в хаті лишили коня?

— В хаті лишилася Магда і Дорка.

— Я Дорку бачив, як виходила до хати вдові Пилипички. Отже в хаті була тільки ваша дорка... сама, саміська.

— Сама, саміська! — Гребенник повторив.

— Тс що з того? Не зїсть її ніхто!

— Не знаю, що се могло бути, — сказав Гребенник, розкладаючи руками. — Коли я переходив попри кузню, то

ти? То хож би се був, коли в хаті була тільки одна Магда?

— Вони може се неслідеко! бачи коня.

— Вони вже десь за недалеко! то горю! То чорт, не киди, той ваш буланій. Чорт левий чи так скоро донес гнати.

Люди вже стали виходити з церкви. Трушків приступив до одного парубка і каже:

— Циган вкрав мою коня, вхопив його дошку і з нею пішов. Скажи, прошу тебе, всіх парубків, що тут є. Нехай біжать на пасовиско. Нехай кождий сідає на першого коня, якого вхопить, і нехай здоганяє Цигана. Хто відібє мою дитину, то дам її йому. Як схоце взяти. З нею дістане шийн маеток, бо я тільки ту одну дитину маю. Не гайся хлопче! Лишувши парубка, сам пущився бігцем до хати. Жінка кричала на нього, щоби троха підложив, бо вона не годна так скоро гнати, та він не послушав. Гнав далі, подишувши жінку позадку.

Всі парубки, що були в церкві, побігли на пасовиско. По хвилі всі чвадали охляв в сторону ліса, бо Гребенник сказав їм, що Циган зів йому з очей під тим лісом.

Коли Трушків уже підбігав до своїх в'оріт, до нього вибіг стривожений пастухок і сказав:

— Не може бути! — вигукнув Трушків.

— Кольж би я сам видів моїми очима!

— То не може бути, щоби то була вона, моя Магда!

— Чомуж би не могло бу-

— Та з нею! Мабудь заколов її немом. Там ціла калабаня коня.

— Мати Божо! — крикнув господар. — Де та кров?

— Ось тут, такти на подірю — відповіли пастух, показуючи сиряді калабаню коня, пару кроків за ним.

Трушків приступив до тої калабани і вдивився в неї, став хлипати. Впав на коліна і почав молитися за душу своєї дитини.

Пастух дивився на нього і дуже дивувався, що такий божак так се собі взяв до серця. Щоби господарі потишати, пастух сказав:

— Чи вона варта того, щоби за нею плакати і по такій невеликій втраті молитися?

Ті слова Трушків зрозумів так, що Циган Магда не вкрав, а вона сама добровільно пущилася втікати з ним. Трушків лиш не знав, що значить ся кров на землі. Чи Циган заколов дівчину, чи її тільки так сильно скажила? Коли те перше пастух так згідно висказався про Магду, то він мабудь підсудував її з Циганом, або підлягнув на любовоща. Се Трушкіна це більше заболіло, і він відповів пастухови:

— Я бачу, така йді була, та всеж таки вона моя дитина. Той Циган знів її.

— Циган знів свиню? — спитав пастух, витріщивши на господаря очі. — Свиня, ваша дитина?

(Далі буде).







